

1а. Вовед



Централен депозитар за хартии од вредност

ЦДХВ АД
бр. 02-1055/2
26.02.2013 год.
Скопје

Извештајот за работењето на Централен депозитар (Депозитар) во текот на 2012 година е издаван под името на Централен депозитар, како и споменато во Записот за работењето на Депозитарот, а не под името на Депозитар за хартии од вредност во Република Македонија.

Основите за работењето на Депозитарот се уредени во Записот за хартии од вредност № 02-02-1055/2 предвидувајќи основните функции кои ги извршува Депозитарот. Согласно член 33 од Записот за хартии од вредност, Депозитар за хартии од вредност ги извршува следните функции:

1. регистрирање на издавачите и преносот на хартиите од вредност во Република Македонија како електронски запис (запис во регистар на хартии од вредност);
2. давање идентичен број за идентификација на хартиите од вредност (ИСИН) за сите вишене на хартии од вредност;
3. запуштање на сопствениците на хартии од вредност;
4. повикнување на трговите трансакции според принципот испорака на спратни плаќања;
5. вришење на исплатски преноси;
6. овозможување услови за позалупување на хартиите од вредност;

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ АД СКОПЈЕ ЗА 2012 ГОДИНА

Извештајот за работењето на Централен депозитар може да има следниве дополнителни услуги:

9. давањување на авуиронсплесов на сите посторни сопственици на хартии од вредност издадени од тој издавач;
10. вришење на други услуги во склад со издадената хартии од вредност како што се просметка и исплат на дивиденде и/или камата, известување за собранија на акционерите и слично.

Овластето за економска одредба било основата за активностите на Депозитарот во 2012 година:

2. Деловно окружување

По текот на 2012 година Депозитарот својата вистиност ја оставуваше под влијание на посилни интеринационални и домашни фактори, кои влијаа како ери локални или и на постојателите трговски друштва, и чиј предизвик на влијание главно неотслиен.

Како сплетотека економија во 2012 година забележа пораст од 3,2%, остана што е многу посилно за Македонија, но иако економијата е покажала најголем трговски пораст во ЕУ, беше забележано и ослабување на долготечната трга во Европската монетарна унија.

Февруари , 2013 година

Според констатациите дена во кој се формираше овој извештај, се констатираше следниве трендови во економијата:

Македонската економија во текот на 2012 година со двете спроведувачки квартали регистрира поради БДП од 3,2% и 0,7% (од I и II квартал соодветно), со што влезе во

1. Вовед

Извештајот за работењето на Централниот депозитар за хартии од вредност (Депозитар) во текот на 2012 година ги опфаќа условите на деловното окружување што имаа влијание на пазарот на хартии од вредност во Република Македонија, активностите на Депозитарот и податоците од обавувањето на функциите на Депозитарот, како и статистички показатели од работењето на Депозитарот релевантни за пазарот на хартии од вредност во Република Македонија.

Основите за работењето на Депозитарот се уредени со Законот за хартии од вредност во кој се предвидени основните функции кои ги извршува Депозитарот. Согласно член 32 од Законот за хартии од вредност, Депозитар на хартии од вредност ги извршува следните функции:

1. регистрирање на издавањето и преносот на хартиите од вредност во Република Македонија како електронски запис (водење регистар на хартии од вредност);
2. давање меѓународен број за идентификација на хартиите од вредност (ИСИН) за сите емисии на хартии од вредност;
3. запишување на сопствениците на хартии од вредност;
4. порамнување на трговските трансакции според принципот испорака наспроти плаќање;
5. вршење на нетрговските преноси;
6. овозможување услови за позајмување на хартиите од вредност;
7. следење на финансиската состојба на неговите членки, со цел управување со ризикот поврзан со можно непорамнување на трговските трансакции и
8. вршење дополнителни услуги за издавачите на хартии од вредност.

Депозитарот во име на издавачите на хартии од вредност, може да ги врши следниве дополнителни услуги:

9. доставување на ажуриран список на сите постојни сопственици на хартии од вредност издадени од тој издавач и
10. вршење на други услуги во врска со издадените хартии од вредност како што се пресметка и исплата на дивиденда и/или камата, известување за собранија на акционерите и слично.

Ваквата законска одредба беше основата за активностите на Депозитарот во 2012 година.

2. Деловно окружување

Во текот на 2012 година Депозитарот својата активност ја остваруваше под влијание на повеќе интернационални и домашни фактори, кои влијаа како врз пазарот на капитал, така и на состојбите во трговските друштва, и чиј предзнак на влијание главно беше негативен.

Иако светската економија во 2012 година забележа пораст од 3,2%, сепак, што е многу поважно за Македонија, на ниво на Европската Унија, како најголем трговски партнёр на РМ, беше забележан пад од 0,2% како резултат на должничката криза во Европската монетарна унија. Во текот на годината преовладува констатациите дека се зголемуваат ризиците во глобалниот финансиски систем, со нагласок на кризата во европската зона како главен извор на загриженост.

Македонската економија во текот на 2012 година со двата последувателни квартални регистрира пад на БДП од 0,9% и 0,7% (за I и II квартал соодветно), со што влезе во

рецесија. Како лимитирачки фактори кои доведоа до стагнација во стопанство и не овозможија осетно евидентирање на знаци за економско закрепнување се посочуваат: недоволната странска побарувачка, лимитираната домашна побарувачка и финансиските проблеми. Новите проекции на НБРМ покажуваат релативно стабилни инфлацијски изгледи, поволна надворешна позиција, со капацитет за создавање нови девизни приливи и раст на девизните резерви, постепено, но и понатаму бавно економско закрепнување и мал раст на кредитната активност. Ризиците беа присутни и во голема мерка зависни од надворешното окружување.

Во текот на годината Министерството за финансии согласно заклучоците на Владата на Република Македонија изврши соодветни компаративни анализи на работењето на учесниците на пазарот на капитал во регионот, со цел креирање мерки за заживување на тргувањето со хартии од вредност во Република Македонија и за можноста да се утврди максимален износ на надоместоци за големи купувања на акции од македонски фирмии кои би биле стимулативни за странски вложувачи, заради привлекување капитал од странство.

На Македонската берза продолжи трендот на намалување на берзанскиот промет, така да во 2012 година е забележан пад на вредноста на прометот од речиси 60% во однос на 2011, што неминово се одрази на работењето на Депозитарот, имајќи предвид дека во структурата на приходите на Депозитарот значајно место имаат приходите од порамнувањето на берзанските трансакции. Македонскиот пазар на капитал бележи релативно ниско ниво на големина и длабочина, а причините за тоа главно можат да се лоцираат во следното: недостатокот на традиција за инвестирање во хартии од вредност, големината на економијата, релативно ниската акумулациона моќ, ограничната понуда на финансиски инструменти, мотивите на некои инвеститори за краткорочни добивки, отсуството на страници инвеститори кои се повлекоа како резултат на ефектите од светската економска криза и други фактори.

3. Податоци од работењето на Депозитарот

3.1. Евидентирање на издавачи и иматели на хартии од вредност, утврдување, порамнување, нетрговски преноси на хартии од вредност, корпоративни дејствиа

Хартии од вредност

Хартии од вредност во системот на ЦДХВ, со состојба на ден 31.12.2012 година

Вид на хартии од вредност	Број на активни ИСИНИ	Издадена количина	Номинален капитал (МКД)
Акции	706	322.799.463	217.657.498.619
Обврзници	37	1.131.149.971	18.681.845.909
Останати ХВ	35	3.850.396	38.503.960.000
Вкупно	778	1.457.799.830	274.843.304.527

ен и капиталот од вкупните од податоките најголеми се: емисија на обврзници во вкупната стапка на 2012 година во вредност од 2.586.590 МКД, а обврзници за денационализација во вредност од 1.653 МКД.

Сметки на иматели

Структура на сметки, по типови сметки, со состојба на ден 31.12.2012 година

Тип на сметка	Номинален капитал (МКД)	% промена во однос на претходната година	Број на сметки	% промена во однос на претходната година
Сопственичка сметка	211.444.094.357	6,01	93.124	-2,74
Портфолио сметка	8.533.154	2.586,59	38	3.700,00
Застапничка сметка	45.307.627	-5,75	16	14,29
Старателска сметка	13.710.891.420	223,93	49	-3,92
Други сметки	49.634.477.969	31,29	5.998	-8,62

Податоци за сопственици на акции, обврзници за денационализација и државни хартии од вредност

Податоци за бројот сметки на иматели на акции, обврзници за денационализација и државни хартии од вредност.

	Број на сметки на хартии од вредност	Број на активни сметки на хартии од вредност
Домашни физички лица	178.441	94.306
Домашни правни лица	4.563	2.800
Странски физички лица	1.653	1.401
Странски правни лица	172	127
Вкупен број на сметки и иматели на акции, државни хартии од вредност, обврзници за денационализација	184.829	98.634

Утврдување и порамнување на трансакции склучени преку Берза

Порамнети трансакции во 2012 година склучени на Македонска Берза АД Скопје, изразени во вредност на трансакциите во МКД, број на хартии од вредност и број на трансакции

МБХВ	2012 година	2011 година	Продент на промена
Вредност (МКД)	5.588.234.365	13.657.991.892	-59,08
Количина ХВ	25.172.563	27.146.564	-7,27
Број на трансакции	14.935	23.357	-36,06

Во текот на 2012 година нема ниту една непорамнета трансакција.

**Вредност на порамнети трансакции по членка (МКД)
(куповна и продажна страна)**



Број на порамнети трансакции по членка (куповна и продажна страна)



Порамнување на трансакции склучени на ОТЦ пазарот

Во следнава табела се прикажани податоци за порамнувањето на трговските трансакции склучени на ОТЦ пазарот и порамнети во реално време.

OTЦ	2012 година	2011 година	Процент на промена
Вредност (МКД)	4.384.889.507,00	5.736.529.661,00	-23,56
Количина ХВ	443.213	586.215	-24,39
Број на трансакции	24	20	20,00

Трансакциите на ОТЦ пазарот се реализирани преку 8 учесници на продажна страна и 7 учесници на куповна страна.

Нетрговски преноси

Податоци за спроведени нетрговски преноси во текот на 2012 година по основ на подарок, наследство и судски одлуки:

(Документот со информација за активностите на депозитарот
(акционерски друштва и инвестори)

Сметка за иматот

	2012	2011	% промени
• Наследство	1.025	1.101	-6,90
• Подарок	339	443	-23,48
• Судски одлуки	53	58	-8,62

Корпоративни активности на акционерските друштва и остварување на право на увид

	БРОЈ
Евидентирани нови акционерски друштва	17
Доделени нови ИСИН-и со основачки емисии	17
Нови емисии на постоечки АД	16
Евидентиран стечај на АД	8
Евидентирана ликвидација на АД	7
Извршена преобразба на АД во друга форма на друштво	4
Останато	2
Извршено намалување на основна главнина кај АД	4
Поделба на акции	-
Извршен увид во акционерска книга	22
Копија од акционерска книга	90

Преземање на акционерски друштва

Во текот на 2012 година преку Депозитарот беше реализирано преземање на едно акционерско друштво согласно Законот за преземање на акционерски друштва.

Датум	Акционерско друштво	Број на преноси	Вредност на преземањето
10.12.2012	Еднинство Тетово АД Тетово	53	94.441.690,00

Во текот на 2012 година во Депозитарот беше започната и друга постапка за преземање на акционерско друштво, чија реализација ќе продолжи и во 2013 година.

Активности за обврзници РМ01

Во 2012 година Депозитарот и понатаму ги врше активностите за примање нови штедни партии, пресметка на рати и камати и доставување соодветни информации до Министерството за финансии и до деловните банки за издадените обврзници од страна на Република Македонија за исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните по кои гарант е Република Македонија, и покрај тоа што обврзниците се истечени. Овие активности се вршат од причина што, согласно Закон, побарувањата

од обврзниците не застаруваат, а Депозитарот е субјектот кој може да овозможи понатамошно сервисирање на обврските на државата.

Активности во врска со записи и обврзници

Депозитарот ја има улогата на Регистар на државни хартии од вредност, чиј издавач е Министерството за финансии на Република Македонија. Во табелата која следи се прикажани податоци за активностите на примарниот пазар на државни хартии од вредност во текот на 2012 година:

Државни хартии	Број на емисии во 2012	Износ (МКД)
нови емисии на тримесечни записи	58	92.378.410.000
нови емисии на шестмесечни записи	14	9.757.730.000
нови емисии на едногодишни записи	10	3.242.460.000
нови емисии на континуирани државни обврзници	21	8.869.930.000
Вкупно	103	114.248.530.000
емисии на доспеани тримесечни записи	52	76.194.080.000
емисии на доспеани шестмесечни записи	14	11.323.700.000
пресметани купони од континуирани државни обврзници	4	121.656.452
Вкупно	70	87.639.436.452

Во доменот на регистрирањето и водењето на структурните обврзници на кои издавач е Министерството за финансии на РМ, во текот на 2012 година се извршени повеќе активности.

- Извршени се 4 пресметки на рати и камати на Обврзницата за гарантирање на инвестицијата за стратешки партнери со вкупен пресметан износ од 696.354.635 денари.
- Регистрирана е Единаесеттата емисија на обврзници за денационализација во износ од 10.000.000 евра, распоредена на 1096 иматели.
- Извршена е пресметка на рати и камати на обврзници за денационализација од претходните 10 емисии со вкупен пресметан износ од 1.390.009.782 денари.

Известувања согласно Законот за хартии од вредност

На почетокот на 2012 година беше реализирана обврската на Депозитарот за испраќање на акционерските книги во електронска форма на акционерските друштва. Беа испратени 746 акционерски книги (по ИСИН број), до 543 акционерски друштва.

Непречено се одвиваше и редовното годишно известување на имателите на хартии од вредност со состојба на 31.12.2011 година. Во законскиот рок до 31.01.2012 година беа испратени 2.387 известувања до правните лица и 8.819 известувања до физичките лица. И во текот на годината имателите на сметки кои учествувале во трговските трансакции беа редовно известувани за настанатите промени. Вкупно по овој основ во текот на 2012 година беа испратени 8.922 известувања

Низ годината се известуваат и имателите кои купуваат државни хартии од вредност на примарниот пазар. По тој основ се испратени 490 известувања.

Со регистрирањето на единаесетата емисија на обврзници за денационализација до имателите се испратени 1.269 известувања.

3.2. Членство

Во табелата што следи наведени се состојбите со членките на Депозитарот на почетокот и на крајот од 2012 година.

Код на Учесник	Назив	01.01.2012	31.12.2012
АВ	АЛТА ВИСТА БРОКЕР	✓	✓
ББ	БИТОЛА БРОКЕР АД БИТОЛА	✓	✗
БД	БРО ДИЛ АД СКОПЈЕ	✓	✗
ЕУ	ЕУРО БРОКЕР АД СКОПЈЕ	✓	✓
ЕХ	ЕУРОХАУС АД СКОПЈЕ	✓	✓
ИЛ	ИЛИРИКА ИНВЕСТМЕНТС АД СКОПЈЕ	✓	✓
ИН	ИНОВО БРОКЕР	✓	✓
КБ	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ	✓	✓
МИ	ИНВЕСТ БРОКЕР АД	✓	✓
МО	МОЈ БРОКЕР АД СКОПЈЕ	✓	✓
ОХ	ОХРИДСКА БАНКА А.Д.-СКОПЈЕ	✓	✗
ПЕ	ПЕОН БРОКЕР АД СКОПЈЕ	✓	✓
ПТ	ПОШТЕЛ БРОКЕР АД СКОПЈЕ	✓	✓
СБ	СТОПАНСКА БАНКА А.Д. СКОПЈЕ	✓	✓
СЛ	ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД СКОПЈЕ	✓	✓
ТК	ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	✓	✓
ТН	НЛБ ТУТУНСКА БАНКА АД СКОПЈЕ	✓	✓
ФР	ФЕРШПЕД-БРОКЕР АД СКОПЈЕ	✓	✓

Во текот на 2012 година, од членството во Депозитарот беа исклучени три членки и тоа Бро Дил АД Скопје, Охридска банка АД Скопје заради доброволно истапување и Битола брокер АД Битола поради доброволна ликвидација. На крајот на 2012 година

вкупниот број на членки на ЦДХВ изнесува 15 членки, од кои 5 се банки и 10 се брокерски куќи.

3.3. Активности во делот на информатичката технологија

Во текот на 2012 година во Депозитарот беа спроведени следните поглавни активности во делот на информатичката технологија и други активности во делот на опремата на која функционира Депозитарот:

1. Инсталација на два нови сервери, едниот како сервер за базата на податоци и вториот како апликациски сервер и нивно вклучување во постоечката мрежа на податоци
2. Миграција на базата на податоци и на апликативниот софтвер на новонабавените сервери, за што беа подесени сите функционалности на процедурите и податоците кои се неоходни во изведувањето на тековните активности. При тоа е извршена и конфигурација на параметрите за сигурност. Апликативниот сервер беше успешно софтверски поврзан со базата на податоци, како и со доменот на кај се наоѓаат клиентските машини. Апликацијата за конверзија на акционерски книги, исто така, беше успешно поврзана со серверот со бази на податоци. Целата миграција помина во најдобар ред, без проблеми како од страна на брокерите, така и од страна на операторите на сметка во ЦДХВ.
3. Инсталација на нов сервер кој беше набавен за инсталира на нов домеин контролер за локалната мрежа во Депозитарот, на кој беше извршена виртуелизација, со што се постигна намалување на трошоците, поголема агилност на администраторите, поголема флексибилност и достапност на ИТ системите и сл.
4. Превземени се низа активности за подобрување на основното електрично напојување во просториите на ЦДХВ. Извршено е поврзување на нова трафо станица при што е набавен и нов Дизел агрегат кој во случај на подолготраен прекин на напојувањето автоматски се вклучува. Старото напојување не е исклучено и е искористено како трет степен на заштита.
5. За потребите на посеопфатно информирање за состојбите со издадените хартии од вредност и имателите на хартии од вредност во Република Македонија, Депозитарот креираше статистички прегледи со месечни податоци за хартиите од вредност, структурата на имателите на ХВ по различни класификацији, структурата на сметките на хартии од вредност, порамнетите трговски трансакции и корпоративните дејствства во месецот, заради нивно објавување преку веб страницата на Депозитарот.

3.4. Правни и нормативни активности

Изменување и дополнување на акти на Депозитарот кои подлежат на согласност од КХВ

Стручната служба на Депозитарот подготви текст на измени и дополнувања на Правилата за работа на Депозитарот и на Правилата за начинот на формирање и користење на гарантниот фонд. Предложените измени беа разгледани и од страна на работна група на Групацијата за хартии од вредност при Стопанската комора. По усогласувањето со претставниците на членките, предлог текстот на измените на Правилата за работа на Депозитарот и Правилата за начинот на формирање и користење на Гарантниот фонд беше доставен до Комисијата за хартии од вредност на РМ за согласност согласно одредбите на Законот за хартии од вредност.

Поголемиот дел од предложените измени на Правилата за работа на ЦДХВ АД Скопје, особено измените кои се однесуваат на третманот на збирната сметка како и можноста за увид во сметката за хартии од вредност на овластени лица вработени кај овластените учесници на пазарот кои вршат работи на чување на хартии од вредност, се воведуваат на барање на членките на Депозитарот. Останатите предложени измени се однесуваат на подобрување на текстот на Правилата за работа како и воведување на одредени процедури кои досега не биле дел од Правилата за работа, а кои како функционалности се дел од секојдневната работа на Депозитарот.

Потребата за нови Правила за начинот на формирање и користење на Гарантниот фонд, произлзе од начинот на активирање на средствата на фондот еден ден по предвидениот ден на порамнување што целосно не ја исполнуваше целта на постоењето на Гарантниот фонд – порамнување на трансакциите на денот на предвиденото порамнување, односно сведување на минимум на ризикот дека продавачот ќе ги добие паричните средства на денот на договореното порамнување, согласно условите на склучената берзанска трансакција. Со новите Правила се предвидува активирање на средствата на фондот на денот на предвиденото порамнување со воведување на втор циклус на порамнување кој би се одвивал само во случај на неисполнување на услови за порамнување на паричната страна, од 12 до 13 часот. На ваков начин активностите кои Депозитарот треба да ги спроведе се концентрирани во еден ден, а во исто време се зголемува сигурноста на инвеститорите во поглед на намалување на ризикот од непорамнување согласно роковите утврдени при склучувањето на трансакцијата. Воедно, се утврди и нова постапка за исклучување на членките кои во предвидениот рок не ги уплатиле потребните парични средства така што отсека исклучување од членство ќе има само доколку членката не може да докаже дека кусокот на паричната страна не е по нејзина вина. Од ова правило се предвидува само еден исклучок, а тоа е случај кога за порамнување на трансакцијата не би биле доволни средствата на Гарантниот фонд, па во таква ситуација веднаш се сuspendираат овластените брокери на таа членка за да не можат да вршат резервации или да внесуваат налози за полномошна на сметки за хартии од вредност, заради намалување на ризикот од повторно потфрлање на таа членка.

Интерни акти на ЦДХВ

Согласно одредбите на Законот за трговски друштва, беше донесен Правилник за работа на Одделението за внатрешна ревизија на Депозитарот.

Согласно одредбите на Законот за заштита на лични податоци, беа донесени сет акти кои произлегуваат од Законот за заштита на лични податоци. Врз основа на тоа, беа донесени интерни акти со кои се доуредуваат овластувања и обврски за вработените во Депозитарот што произлегуваат од законската и подзаконската регулатива во делот на заштитата на личните податоци, а особено акти кои регулираат и доделуваат овластувања на вработените во пристапот до апликативниот софтвер и информацискиот систем на Депозитарот.

Исто така, Одборот на директори на Депозитарот донесе и Правилник за набавки на средства и услуги на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје.

Известувања до Комисијата за хартии од вредност на РМ

Во 2012 година Депозитарот редовно и навремено ги доставуваше до Комисијата за хартии од вредност:

- Известувања за стекнати повеќе од 5% на хартии од вредност издадени од акционерско друштво со посебни обврски за известување
- Известувања за новоиздадени хартии од вредност
- Месечени извештаи за работењето на ЦДХВ АД Скопје

Воедно, во повеќе наврати, на барање на Комисијата за хартии од вредност, Депозитарот се произнесуваше за евидентирани состојби во неговиот систем.

Одржани акционерски собранија

На 28.02.2012г., беше одржана 15-та вонредна седница на Собранието на акционерите на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје. На седницата беа донесени Одлука за отповикување на член на Одборот на директори на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје со која беше отпованан г-дин Стеван Шапчески и Одлука за избор на член на Одборот на директори на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје со која за член на Одборот на директори беше именувана г-ѓа Елена Јакимовска Петровска. Депозитарот ги презема потребните активности за регистрирање на промената во трговскиот регистар и за исполнување на обврските за соодветни објавувања во согласнот со закон.

На 02.05.2012г., беше одржано Годишното собрание на акционерите на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје. На седницата беа одобрени Извештајот за работењето на друштвото за 2011 година, Извештајот за работењето на Одборот на директори за 2011 година, Извештајот на независните ревизори за финансиските извештаи на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје за 2011 год, беше назначена независна ревизорска куќа за ревизија на годишната сметка и финансиските извештаи на ЦДХВ АД Скопје за 2012, беше одобрена Годишната сметка на друштвото за 2011 година, беше усвоена Програма за работа за 2012 година и беше извршен избор на членови на Арбитражната комисија, согласно Правилата за Арбитраж на ЦДХВ АД Скопје. Депозитарот ги презема сите потребни активности за доставувања и објавувања на документите и донесените одлуки во согласнот со закон.

На 01.06.2012 година беше официјализирано преземањето на функцијата Извршен директор на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје од Елена Јакимовска Петровска, по уписот на промената во Централниот регистар на РМ на 31.05.2012г. која беше извршена по приемот на решението на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија со кое се дава согласност за директор на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје. Депозитарот ги презема сите потребни активности за регистрирање на промената и за исполнување на обврските за соодветни објавувања во согласнот со закон.

Други правни и нормативни активности

Депозитарот достави официјално барање до Министерството за финансии за измени на Законот за хартии од вредност во поглед на неговите обврски за доставување на известувања до сопствениците на хартии од вредност. Предложените измени беа прифатени и предлог за соодветни измени на Законот беа доставени во собраниска процедура.

Депозитарот постапуваше по барања за информации доставувани од Комисијата за хартии од вредност, Управата за јавни приходи, Агенцијата за финансиско разузнавање, Државното правобранителство и други институции. Доставувани се одговори на барања на поединци и акционерски друштва.

Во текот на 2012 година Депозитарот презема интензивни активности за наплата на ненаплатените побарувања на ЦДХВ, за што беше склучен и договор со адвокат за застапување во постапките за присилна наплата на побарувања.

Во текот на 2012 година, Депозитарот беше странка во седум активни судски постапки од кои шест беа започнати порано, а една постапка е започната во 2012 година. Во постапките Депозитарот е тужена страна. Три од овие постапки се правосилно завршени во корист на Депозитарот, а во 2011 и 2012 година за нив се предјавени вонредни лекови – ревизии пред Врховниот суд на РМ. Останатите четири постапки се водат пред Основниот суд Скопје 2 Скопје.

3.5. Меѓународна соработка

Во текот на 2012 година најзначајна активност на полето на меѓународната соработка беше приемот на Депозитарот во членство на Европската Асоцијација на Централни депозитари за хартии од вредност (ECSDA). Имено, кон крајот на 2011 година Депозитарот поднесе апликација за асоцијативно членство во ECSDA, која, како организација, е насочена кон обезбедување на решенија и совети на меѓународно ниво во врска со технички, финансиски и правни-регулаторни прашања, со цел намалување на ризиците и зголемување на ефикасноста на порамнувањето на трансакции со хартии од вредност, а заради користа која од таквата ефикасност ја имаат издавачите, инвеститорите и учесниците на пазарот на хартии од вредност во Европа. Во февруари 2012 година Депозитарот беше примен како асоцијативна членка во ECSDA. Од приемот, Депозитарот е активно вклучен во активностите на асоцијацијата, кои понатаму ќе имаат позитивно влијание во неговиот развој во поглед на прилагодување на институцијата на интернационалните трендови во секторот на институции кои спроведуваат порамнување на трговски трансакции со хартии од вредност (post – trading institutions).

Во текот на 2012 година, Депозитарот редовно ги извршуваше своите обврски кон ANNA преку испраќање на податоци на дневна основа и учество во истражувања.

Во текот на 2012 година, Централниот депозитар за хартии од вредност беше во постојана комуникација со меѓународните организации во кои членува како полноправна или асоцијативна членка. Исто така, Депозитарот беше присутен и на состаноци на овие организации. Во септември 2012 година Извршниот директор на ЦДХВ беше учесник на 18-то годишно собрание на FEAS, кое се одржа во Софија, Република Бугарија, каде, во наредниот двогодишен мандат, Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје беше избран за член на Извршниот одбор на FEAS.

Во мај 2012 година, претставник од ЦДХВ беше учесник на Студискиот престој во областа на пазарот на капитал во Балтичките земји. Темата на студискиот престој беше регионална интеграција на пазарите на капитал на земјите од Југоисточна Европа во организација на USAID – Partners for financial stability (PFS). Во текот на престојот беа разменети искуства како со претставници од Балтичките земји и Финска, така и со претставници на институциите од областа на пазарот на капитал од Југоисточна Европа. Најголемиот дел од трошоците за учество во оваа програма беа покриени од USAID – Partners for financial stability (PFS).

3.6. Други позначајни активности

Значајна активност на Депозитарот во 2012 година кој треба посебно да се истакне е комуникацијата со Министерството за финансии, а која произлзе од барања на Владата на Република Македонија:

1. Во август 2012 година Министерството за финансии побара од Депозитарот да се произнесе по Информацијата на Министерството за можностите за намалување на надоместоците кои ги наплатуваат учесниците на пазарот на капитал (КХВ, ЦДХВ, Берза) од крајните корисници за тргувanje со хартии од вредност и можноста за утврдување максимален износ на надоместоци за големи купувања на акции од македонски фирмии. Депозитарот, во неколку наврати даваше забелешки и видувања на текстот на Информацијата. Оваа информација, подоцна беше преточена во заклучоци на Владата на РМ во кои на институциите на пазарот на капитал им се укажува за потреба на одредени измени во нивните тарифници. Иницијативата на Владата беше прифатена, а институциите од пазарот на капитал (Комисијата за хартии од вредност, Берзата и Депозитарот) во координација на Министерството за финансии, одржаа повеќе состаноци на кои беа разгледувани анализи и проекции засновани на различни параметри. Конкретно, укажувањата за Депозитарот се однесуваа за воведување на горна граница на надоместокот за порамнување на големи трансакции со хартии од вредност, но во исто време и обезбедување на стабилни приходи за институцијата, како и за намалување на надоместоците при издавање на нови емисии на хартии од вредност. Укажувањето за Комисијата за хартии од вредност се однесуваше на намалување на надоместокот за надзор кој го наплатува од Берзата и Депозитарот. На одржаните состаноци од страна на Депозитарот беа изложени аргументите на институцијата поткрепени со симулации на приходите и расходите. Ставот на Депозитарот беше дека доколку се воведат горни граници на надоместоците за порамнување на големи трансакции, Депозитарот мора да обезбеди и нови приходи со воведување на надоместоци за услуги кои досега не биле предвидени во Тарифникот на институцијата. Резултати од разговорите помеѓу институциите за измени на тарифниците за надоместоците кои ги наплатуваат се очекуваат во 2013 година.
2. На барање на Министерството за финансии од август 2012 година, Депозитарот изработи и достави информации за состојбите и движењата со евидентираниите акционерски друштва во Република Македонија, со анализа за причините на намалувањето на бројот на постоечките акционерски друштва и согледувања и предлози за надминување на ваквите состојби. Информацијата беше проширена со анализи на Депозитарот за кои се процени дека се релевантни за посеопфатно согледување на состојбите со акционерските друштва во Република Македонија. Сите овие информации послужија како база на Министерството за финансии за изработка на Информација за причините за намалување на бројот на постоечки АД, нивно преобразување во ДОО, намалување на бројот на новоосновани АД и причините за намалувањето на бројот на емисии на хартии од вредност од постоечките АД, како и предлог мерки за надминување на ваквите состојби, која беше доставена до Депозитарот за мислење. Во своето мислење, Депозитарот истакна дека за надминување на констатираните состојби потребен е системски пристап, кој би опфатил активност на повеќе различни институции и тела. Притоа, беше истакнато дека промоцијата на издавањето на хартии од вредност како модалитет за финансирањето на развојните проекти на друштвата, надополнето со соодветни стимулации за друштвата кои ќе се одлучат на ваков чекор, може значително да ги

раздвижи состојбите со издавањето на хартии од вредност- акции во Република Македонија.

3. На барање на Министерството за финансии за мислење по Информацијата за можноста за воведување на задолжително котирање на акционерски друштва и можноста за воведување на минимални трансакциски трошоци за IPO (Initial public offering) за учесниците на пазарот на хартии од вредност, Депозитарот достави одговор согласно кој за воведувањето на мерката задолжителна котација, имајќи ги предвид искуствата од минатото, беше истакнато дека истата би можела да влијае на понатамошното подобрување на транспарентноста на акционерските друштва, што е основа на понатамошно развивање на пазарот на капитал. Притоа, во функција на олеснување на обврските за акционерските друштва за кои ќе се применува оваа мерка, беше предложено да се избегне двојство во обврските за известување на котираните друштва на јавноста (и преку веб страницата на Берзата и преку веб страницата на КХВ).

Споменатите информации на Министерството за финансии доставени до Владата на Република Македонија резултираа со низа заклучоци на Владата поврзани со пазарот на хартии од вредност, меѓу кои треба да се истакнат:

1. предлогот за измени и дополнувања на Законот за хартии од вредност;
2. став на Владата за намалување на зафаќањата на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија
3. препорака за изготвување заедничка програма на КХВ, Берзата и ЦДХВ за едукација на инвеститорите и издавачите на хартии од вредност и за промоција на пазарот на хартии од вредност, и др.

Претседател на Одборот на директори
Антигона Буклеска Млададеновик

